

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding van De Haagse Hogeschool

	Gegevens	
datum	Naam instelling	: De Haagse Hogeschool
30 april 2015	Naam opleiding	: hbo-bachelor
onderwerp		Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding (240 ECTS)
Definitief besluit	Datum aanvraag	: 16 oktober 2014
accreditatie hbo-ba	Varianten opleiding	: voltijd, duaal
Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding van de Haagse Hogeschool (003377)	Graad	: Bachelor of Education
uw kenmerk	Locatie opleiding	: Den Haag
BB-1565/SM/PD/GT	Datum goedkeuren panel	: 28 april 2014
ons kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 17 en 18 juni 2014
NVAO/20151186/ND	Datum visitatierapport	: 7 oktober 2014
bijlagen	Beoordelingskader	
2	Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).	

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

De Haagse Hogeschool (HHS) verzorgt de hbo-bacheloropleiding 'Leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in lichamelijke opvoeding' in Den Haag. De HALO leidt studenten op voor het beroep van docent lichamelijke opvoeding met een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het lesgeven in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs. Samen met de hbo-bacheloropleiding Sportmanagement maakt de HALO deel uit van de Academie voor Sportstudies. Vanaf het studiejaar 2014-2015 valt de opleiding door een reorganisatie bij De HHS onder de nieuwe Faculteit voor Gezondheid, Voeding en Sport.

De HHS biedt de opleiding aan in een voltijdse en een duale variant. Er is geen sprake van een volwaardige vierjarige duale variant.

Pagina 2 van 7 Het verschil van duaal met voltijd is 30 EC (de LIO-stage 8) in het vierde studiejaar. Tenzij anders aangegeven, zijn alle bevindingen en oordelen in deze samenvatting vanwege de gelijkenis tussen beide varianten, op beide varianten van toepassing. Binnen de HALO bestaat tevens een verkorte variant voor mbo-studenten die de richting 'Sport en Bewegen' op niveau 4 met succes hebben afgerond.

Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de HALO zijn qua inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd. Zij sluiten direct aan bij de zeven beroepsstandaarden uit het 'Landelijk Opleidingsprofiel Leraar Lichamelijke Opvoeding' van 2013. De studenten van de HALO sluiten de eindkwalificaties af op het niveau 'startbekwaam'.

De HALO wil zich met haar eindkwalificaties onderscheiden door een focus te leggen op regionale kenmerken waaronder de grootstedelijke context en de specifieke didactiek van het basisonderwijs. De accenten die zij legt op het invullen van de maatschappelijke dienstverlening, het geven van inhoud aan de beroepskolom, de sterke binding met het regionale beroepenveld, het persoonlijke contact tussen docent en student en de unieke leslocatie zijn sterke en onderscheidende punten van het programma van de opleiding. De opleiding gaat uit van 'De onderzoekende leraar in het bewegingsonderwijs'. Een afgestudeerde is een beginnend docent die kritisch onderbouwd en praktisch kan handelen met de attitude van een onderzoekende professional ook wel 'de reflective practitioner' genoemd.

Daarnaast hanteert de HALO het internationaliseringsbeleid van de Academie voor Sportstudies. De HALO-studenten maken gedurende de opleiding kennis met de internationale beroepspraktijk, verruimen hun blikveld ten aanzien van het internationale vakgebied en komen in aanraking met multiculturele aspecten.

In samenspraak met verschillende, doeltreffende regionale netwerken toetst de HALO de eindkwalificaties structureel aan de ontwikkelingen in het vakgebied en in het beroepenveld.

Het panel komt voor Standaard 1 'Eindkwalificaties' tot het oordeel (ruim) 'voldoende'. Het vindt de gekozen profilering (de grootstedelijke context en de didactiek van het basisonderwijs) passend voor de HALO en waardeert de keuze voor de aansluiting bij de regionale kenmerken. Wel ziet het panel enkele verbetermogelijkheden zoals het expliciet opnemen van de aangescherpte visie op praktijkgericht onderzoek en de doelstelling rond internationalisering in de eindkwalificaties. Hoewel de HALO in het programma aandacht heeft voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de docent LO (vb. projecten Teamplayers en evenementen), ziet het panel dit nog niet terug in de eindkwalificaties. De opleiding kan in haar beroeps- en opleidingsprofiel de aandacht voor het opleiden tot een breder beroepsperspectief versterken; docenten LO verzorgen immers niet alleen sportlessen, maar van hen wordt ook inzet verwacht in de dienstverlening aan de maatschappij. Het panel beschouwt dit als een logische vervolgstap in de verdere ontwikkeling van de opleiding.

Programma

Het opleidingsprogramma is uitgewerkt tot een integratief, samenhangend curriculum dat sterk gericht is op de beroepspraktijk.

In de Beroepspraktijkleerlijn volgen studenten in alle studiejaar verplichte stages in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs, zijn studenten verantwoordelijk voor de organisatie van (sport)evenementen en voeren de studenten tijdens de verplichte minor Teamplayers multidisciplinaire projecten uit.

Pagina 3 van 7 Studenten die in het studiejaar 2012-2013 zijn gestart met de opleiding, volgden vanaf het eerste studiejaar de nieuwe Leerlijn Onderzoek. De HALO biedt ouderejaars studenten een (beperkt) remediërend programma aan om onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Verbindingen tussen het onderwijs en het onderzoek komen tot stand. De lectoraten Jeugd en Opvoeding en Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving zijn actief in hun benadering richting de HALO. De aandacht voor Internationalisering is in het programma sinds 2012 toegenomen. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van alle instromende studenten door het aanbod van deficiëntieprogramma's, een verbeterd Topsportbeleid en de Verkorte Leerroute voor mbo- studenten. De HALO heeft oog voor de stevige studielast en het dalende studiesucces. Zij treft daar adequate maatregelen voor.

Het panel komt voor de Standaarden 6 'Studeerbaarheid' en 7 'Omvang en duur' uit op het oordeel 'voldoende'. De Standaarden 2 'Oriëntatie', 3 'Inhoud', 4 'Vormgeving' en 5 'Instroom' kwalificeert het panel als het oordeel 'goed', omdat de opleiding over een krachtige stagesystematiek (waaronder de LIO-stage) beschikt, de studenten veelvuldig in aanraking komen met (actuele ontwikkelingen in) de beroepspraktijk, de degelijke inhoud en vormgeving van het programma die studenten in staat stellen de eindkwalificaties te behalen en de succesvolle doorlopende leerlijn van het mbo naar het hbo.

Personeel

Het personeelsbeleid binnen de academie kent een jaarlijkse Resultaat & Ontwikkelingscyclus. De HALO borgt de kwaliteit van haar personeel structureel door ruime mogelijkheden tot deskundigheidsbevordering en scholing te creëren. Het docententeam is betrokken, gedreven en bevlogen. De wisselingen in het management die het gevolg zijn van de reorganisatie bij De HHS, laten onverlet dat docenten de beoogde veranderingen zullen effectueren. Dat nog niet alle docenten in het bezit zijn van een mastergraad, is te verklaren vanuit de historie. Dit doet echter niets af aan de ruime kwaliteit van het docententeam. Het percentage masteropgeleide docenten groeit gestaag verder. De personeelsomvang is toereikend voor de realisatie van het programma. Dat er weinig extra ruimte beschikbaar is voor nieuwe initiatieven en dat de opleiding aandacht moet blijven houden voor de werkdruk is belangrijk, maar het heeft op dit moment minder prioriteit.

Voor Standaard 10 'Kwantiteit' komt het panel tot het oordeel 'voldoende'. Bij Standaard 8 'Beleid' en 9 'Kwaliteit' komt het panel door het adequate personeelsbeleid, de ruime deskundigheid van het docententeam, de structurele inzet op deskundigheidsbevordering en de tevredenheid van de studenten over de docenten uit op 'goed'.

Voorzieningen

Door de adequate maatregelen van de opleiding zijn de voorzieningen nog steeds van aanvaardbaar niveau.

De materiële voorzieningen beginnen wel gedateerd te geraken.

De nieuwbouw in het Zuiderpark zal deze problemen opheffen. Met de verhuizing in de zomer van 2016 naar deze nieuwe sportcampus zorgt de HALO voor een blijvende tevredenheid van (docenten en) studenten ten aanzien van het voorzieningenniveau.

De HALO beschikt over een gestructureerd en intensief studieloopbaanprogramma. Kenmerkend daarin zijn de kleinschaligheid en het persoonlijke, laagdrempelige contact tussen de docenten en studenten.

Pagina 4 van 7 De resultaten van de doorgevoerde verbeteringen in de informatievoorziening zullen het komende jaar zichtbaar worden in de evaluaties. Het tijdig bekendmaken van rooster(wijzigingen) blijft een verbeterpunt.

Voor Standaarden 11 'Voorzieningen' en 12 'Studiebegeleiding' komt het panel tot het oordeel 'voldoende'.

Kwaliteitszorg

Door de inzet van een coördinator Kwaliteitszorg is binnen de opleiding vanaf het studiejaar 2013-2014 periodiek meer dan voorheen aandacht voor de evaluatiesystematiek. De opleiding werkt aan de implementatie van een eigen Handboek Kwaliteitszorg.

De opleiding voert nu meer systematisch verbeteringen door in het programma. Het bewaken of de ingevoerde verbetermaatregelen ook daadwerkelijk tot verbeteringen leiden, is een volgende stap in het vervolmaken van de PDCA-cyclus.

De opleiding betreft medewerkers, studenten en het werkveld actief bij de interne kwaliteitszorg. Vooral de gedegen wijze waarop de opleiding het werkveld daar bij betreft is positief. De opleidingscommissie moet nog werken aan haar bekendheid bij de studenten.

Voor Standaarden 13 'Evalueren', 14 'Verbetermaatregelen' en Standaard 15 'Betrokkenheid' komt het panel tot het oordeel 'voldoende'.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding voerde de afgelopen periode een aantoonbare kwaliteitsverbetering door in het toetsen en beoordelen. Bovendien scherpte zij de kwaliteitsborging aan. Hoewel dat nog niet aan de orde is, vraagt toetsing en beoordeling op termijn wellicht om een andere invalshoek (bij enkele praktijkvakken meer proces- en ontwikkelingsgericht in plaats van prestatiegericht), vanwege de bredere beroepsrol van de docent LO. De examen- en toetscommissie geven op pro- en reactieve wijze een passende invulling aan hun kwaliteitsborgende rol.

Voor Standaard 16 'Toetsen en Eindkwalificaties' komt het panel tot het oordeel 'voldoende'. Het panel kwam bij de afstudeeropdrachten die het beoordeelde tot het oordeel voldoende ondanks dat het beperkt toegang had tot de onderdelen in het afstudeerdossier. Waar het in de 'oude' afstudeerwerken om historische redenen niet verwonderlijk was dat het panel onvoldoendes aantrof, nam het in de 'nieuwe' afstudeerwerken aantoonbaar verbeteringen waar. Het niveau van onderzoeksvaardigheden in de afstudeerwerken is in de loop der jaren verbeterd en het panel heeft er vertrouwen in dat dit nog verder zal verbeteren. Het vakinhoudelijke niveau van de studenten in de vakwerkplannen, de stage en het portfolio waar de opleiding het merendeel van de studiepunten aan toe kent, laat zien dat studenten het hbo-bachelorniveau bereikt hebben. Het is nu tijd om in de archivering van toetsen (inclusief de beoordeling) en het transparant maken van de beoordeling in het geval van groepswork of bij deelopdrachten verbeteringen door te voeren.

Algemene conclusie:

De HALO is van oudsher een gedegen opleiding waarbinnen studenten de kleinschaligheid, de sfeer en de begeleiding waarderen. Door de reorganisatie bij De HHS en door de verhuizing naar de nieuwe Sportcampus op het Zuiderpark zullen de nodige veranderingen plaatsvinden. Deze ontwikkelingen bieden de opleiding een kans om de visie 'HALO is passie voor bewegen' sterker uit te dragen.

Pagina 5 van 7 De opleiding realiseert naar het oordeel van het panel de basiskwaliteit en op een aantal thema's steekt zij daar zelfs bovengaan. De dingen die de opleiding nu doet, doet ze over het algemeen goed. Tegelijkertijd bestaan binnen de HALO enkele thema's die eerder in deze samenvatting zijn genoemd en waar zij de komende periode nog mee aan de slag dient te gaan.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder de aanbevelingen over onderzoeksvaardigheden van studenten, het transparant maken van de beoordeling van groepsopdrachten en de archivering van toetsen en beoordelingen.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Haagse Hogeschool te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 23 maart 2015 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding (240 ECTS; variant: voltijd, duaal; locatie: Den Haag) van de Haagse Hogeschool te Den Haag. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 april 2015 en is van kracht tot en met 29 april 2021.

Den Haag, 30 april 2015

De NVAO
Voor deze:

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel Voltijd	Beoordeling door het panel Duaal
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende	Voldoende
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	Goed	Goed
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed	Goed
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed	Goed
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	Goed	Goed
	6. Het programma is studeerbaar.	Voldoende	Voldoende
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	Voldoende	Voldoende
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.	Goed
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		Goed	Goed
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		Voldoende	Voldoende
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	Voldoende	Voldoende
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Voldoende	Voldoende
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Voldoende	Voldoende
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	Voldoende	Voldoende
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	Voldoende	Voldoende
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende	Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- Drs. W.G. van Raaijen, voorzitter, partner bij Hobéon en veelvuldig betrokken bij audits, waaronder accreditatieaudits,
- Prof. dr. K. Breedveld, deskundige, algemeen directeur van het Mulier Instituut en bijzonder hoogleraar Sportsociologie en sportbeleid aan de Radboud Universiteit (RU) Nijmegen en was lid van het legitimeringspanel bij het vaststellen van de kennisbasis leraar lichamelijke opvoeding.
- Drs. M. Appelman, deskundige, heeft bij een gemeente op de afdeling sport gewerkt, was leraar lichamelijke oefening (LO) in zowel het basis- als voortgezet onderwijs en is op dit moment werkzaam als beleidsmedewerker onderwijs bij de Koninklijke Vereniging voor Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO) en projectmanager bij de VO-raad;
- Drs. J. Koekoek, deskundige, is ruim tien jaar opleidingsdocent en sinds 2013 hogeschool hoofddocent bij de opleidingen Lichamelijke opvoeding en Sport en Bewegen van Hogeschool Windesheim. Bovendien is hij sinds 2010 lid van de kenniskring van het lectoraat 'Bewegen, School & Sport'.
- K. Vreeburg, studentlid, is vierdejaars student bij de Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding (ALO) van de Hogeschool van Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door I.M. Gies Broesterhuizen, secretaris (gecertificeerd).